

Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
"Viitorul"

BULETIN DE POLITICĂ EXTERNĂ AL MOLDOVEI

Numărul 15, Decembrie 2010

OPORTUNITĂȚI ÎN RELAȚIILE MOLDO-GERMANE

Leonid Litra și Dumitru Rusu

Buletinul de Politică Externă al Moldovei reprezintă o serie de analize scurte, scrise de experți locali și străini, dedicate celor mai importante subiecte de politică externă, dezvoltărilor majore din Marea Neagră, cooperarea cu organizațiile internaționale și a activităților de menținere a păcii din regiune. Buletinul are scopul să creeze o platformă comună pentru discuții între experți, comentatori, oficiali și diplomați care sunt interesați de perspectivele de integrare europeană a Moldovei. Buletinul mai tinde să ofere diplomaților și analiștilor moldoveni o tribună veritabilă pentru dezbaterile celor mai controversate puncte de vedere care ar putea ajuta Moldova să-și găsească mai ușor calea spre UE.

**CITIȚI ÎN
URMĂTOARELE
EDIȚII DESPRE:**

**Miza post-electorală
a vizitelor geopolitice
în Moldova**

**Liberalizarea pieței
transportului aerian
în Moldova**

Germania reprezintă un partener de încredere al Republicii Moldova, care sprijină constant demersul de integrare europeană al Chișinăului și susține în mod operațional reformele care vizează, printre altele, educația, democratizarea și securitatea. Recentele eforturi de reluare a negocierilor pe marginea conflictului transnistrean în formatul 5+2 și sporirea eforturilor de găsire a unei soluții pentru reintegrarea țării au implicat și UE, într-o măsură mai mare, și Germania.

Propunerea Germaniei de rezolvare a conflictului transnistrean

În timpul unei alocuțiuni din 2008 a președintelui rus Dimitri Medvedev în Berlin, acesta a propus un nou tratat de securitate în Europa. Propunerea lui Medvedev, grosso modo vorbind, a fost ignorată și uitată, reacțiile europenilor reflectând în mare parte ideea că această trebuie să fie discutată în cadrul OSCE, pe când propunerea acestuia submina tratatele de securitate existente, precum OSCE sau FACE.¹ La 2 ani după ce această propunere a fost lansată, ea a revenit pe agenda marilor cancelarii datorită Germaniei. Propunerea Berlinului vizează retragerea armamentului rus din Transnistria în schimbul promovării de către Germania a unui nou tratat privind noua arhitectură a securității în Europa. Mecanismul prin care se propune discutarea acestor conflicte este Comitetul Politic și de Securitate dintre UE și Rusia.²

Până unde pot ajunge discuțiile ruso-germane?

Dialogul dintre Rusia și Germania deja a evoluat îndeajuns pentru ca să considerăm această oportunitate ca una reală. Mai mult ca atât, memorandumul de la Meseberg³ semnat de Medvedev și Merkel transpun în faza operațională formatul în care se vor aborda problemele de securitate. Deși Bruxelles-ul a fost surprins de rezultatul discuțiilor dintre ruși și nemți, la care mai târziu s-au adăugat și francezii, chiar dacă auzise neoficial de acestea, iar în cele din urmă, UE a binecuvîntat această inițiativă.⁴ La rîndul său, Medvedev, a explicat că orice idee își are fondatorii săi, astfel e normal ca o inițiativă bună să fie mai întâi discutată bilateral.⁵

În Moldova, media se arată foarte optimiste de discuțiile ruso-germane, de parcă în cazul unor evoluții mai pozitive problema ar fi ca și rezolvată. Deși se încearcă o abordare tehnică a problemei transnistrene, mulți în Moldova, în special minoritățile etnice, totuși, nu au scăpat de logica războiului rece și de teorii conspiraționiste, chiar dacă se simte o competiție între Rusia și UE pe marginea vecinătății dintre acestea. Rusia rămâne a fi o putere care influențează relațiile externe ale Moldovei dar și viața politică internă. Printre altele, Rusia a fost chiar de la lansarea Parteneriatului Estic foarte reticentă la această inițiativă, având în vedere faptul ca Moscova a dorit să se asigure ca procesul de integrare în UE nu se izbește de procesele din regiune ghidate

1 Herpen, Marcel H. Van: (2008), Medvedev's proposal for a pan-European security pact: its six hidden objectives and how the west should respond, Cicero Working Paper 08-03

2 Germany asked Russia to withdraw troops in Transnistria, ActMedia, <http://www.actmedia.eu/top+story/germany+asked+russia+to+with+draw+troops+in+transnistria/28112>

3 Memorandum, meeting of Chancellor Angela Merkel and President Dimitri Medvedev on 4-5 June 2010 in Meseberg, http://www.bundesregierung.de/nsc_true/Content/DE/___Anlagen/2010/2010-06-05-meseberg-memorandum,property=publicationFile.pdf/2010-06-05-meseberg-memorandum

4 Russia and Germany suggest creation of high-level Russia-EU security committee, European Forum, 8/06/2010, http://www.europeanforum.net/news/899/russia_germany_suggest_creation_of_high_level_russia_eu_security_committee

5 Rettaman, Andrew; Germany and Russia call for a new EU security committee, EU Observer, 07/06/2010, <http://euobserver.com/9/30223>

de Rusia.

Posibilitatea Moldovei de a include Transnistria pe agenda discuțiilor dintre marile cancelarii a apărut pe fundalul unei dorințe generale de a revizui starea de fapt, în care s-a încadrat și Moldova, și anume din această cauză, apariția Transnistriei pe agenda ruso-germană trebuie privită într-un context mai larg. Pe de o parte, Rusia trebuie să demonstreze disponibilitatea de a avea un dialog serios cu Germania, implicit UE, prin cooperarea la rezolvarea conflictului transnistrean, pe de altă parte, UE va promova o politică mai incluzivă față de Rusia și va discuta o posibilă revizuire a securității în Europa.⁶ Faptul că Germania cere Rusiei dovada seriozității în acest dialog și pornește de la conflictul transnistrean demonstrează că conflictul transnistrean în aceste discuții este unul instrumental. În același timp, Rusia crede că discutarea noii securități în Europa nu trebuie să fie condiționată de Germania⁷ și totodată dorește să-și valideze cîștigurile din Georgia și Ucraina și să limiteze implicarea SUA în această regiune. Pe de altă parte, avem experiența angajamentelor asumate de Rusia la Summitul OSCE din Istanbul (1999) și a celor asumate de Rusia în Acordul Sarkozy ce viza războiul ruso-georgian, cu atât mai mult că se pune întrebarea cît de eficient un astfel de acord dacă UE nu a reușit să modeleze o poziție consolidată vizavi de Rusia. Pînă în acest moment, SUA s-a arătat dezinteresată de această propunere, deoarece nu se dorește o substituie neoficială a Consiliului NATO-Rusia cu Comitetul UE-Rusia și din cauza că marile priorități ale SUA sunt Iran, Afganistan, Irak, China și doar parțial Rusia.

De ce șansele sunt mici?

Conform informațiilor puse la dispoziție, scenariul ar fi următorul: Rusia contribuie la soluționarea conflictului transnistrean iar Germania va promova ideea noului pact pentru arhitectura securității în Europa. Șansele acestui scenariu sunt mici din cauza că problema fundamentală este reciprocitatea disproporționată a Rusiei și a Germaniei. Este greu de imaginat că Rusia va depune efort și va soluționa conflictul transnistrean în schimbul unei promisiuni care se poate rezuma la o discuție fără finalitate. Ar vrea Rusia să schimbe Transnistria pentru o promisiune?

De cealaltă parte este faptul că în pofida mișcărilor pozitive la nivel tactic care pot fi observate prin reluarea circulației trenurilor prin Transnistria sau prin intensificarea contactelor dintre autoritățile constituționale ale Moldovei și reprezentanții autoproclamatei republici, la nivel strategic cu bătaie lungă, viziunile UE și ale Rusiei sunt diferite. Uniunea Europeană pledează pentru ca UE și SUA să aibă o mai mare influență în formatul de negocieri și ca Rusia să-și retragă armamentul din regiunea transnistreană, iar misiunea de pacificatori ruși să fie înlocuită cu o misiune civilă multinațională cu mandat internațional. De cealaltă parte, Rusia spune că retragerea trupelor sale va provoca un război secesionist⁸ și că Moldova nu este

6 Inayeh, Alina: 2010, Joint EU-Russia crisis management in Europe? Interesting idea..., The German Marshall Fund of the United States Blog, 12/06/2010, <http://blog.gmfus.org/2010/06/12/joint-eu-russian-crisis-management-in-europe-interesting-idea/>

7 Konstantin Kosaciov în Germany asked Russia to withdraw troops in Transnistria, ActMedia, <http://www.actmedia.eu/top+story/germany+asked+russia+to+withdraw+troops+in+transnistria/28112a>

8 Rusia avertizează: retragerea trupelor din Transnistria ar duce la reizbucnirea războiului, România Liberă, 15/11/2010, <http://www.romania-libera.ro>

capabilă să gestioneze eficient actul de guvernare din cauza crizei politice, chiar dacă președintele Medvedev are opinii mult mai pozitive, dar care par să nu fie susținute de executivul rus. În cele din urmă, nedorința Rusiei este evidentă și prin faptul că toate oportunitățile de a relua negocierile oficiale în formatul 5+2 au fost ratate, cel mai probabil, intenționat, inclusiv după Summitul OSCE de la Astana.⁹

Concluzii

Discuțiile ruso-germane privind Transnistria sunt o oportunitate bună de a externaliza problema Moldovei și de a intensifica găsirea unei soluții pentru Transnistria. În același timp, stimulentele pentru Rusia sunt mici pentru ca aceasta să sprijine poziția oficială a Moldovei și a UE. Oferta Germaniei trebuie să aibă o componentă economică care ar tenta Rusia să devină mai cooperantă. În cele din urmă, după cum spune ambasadorul unui stat UE în Moldova: rezultatul discuțiilor ruso-germane este că nu mai pune problema dacă negocierile oficiale vor avea loc sau nu, ci dimpotrivă, întrebarea de bază este când vor avea loc aceste negocieri? Însă, problema viziunilor strategice diferite ale UE și Federația Rusă fac ca speranțele în aceste negocieri să fie minime.

În același timp, toate așteptările legate de Summitul OSCE de la Astana de la începutul lui decembrie nu au adus o valoare adăugată reglementării transnistrene și nu s-au dezvoltat ideile din consfăturile ruso-germane.

În final, nu este deocamdată clar de ce Rusia are nevoie de un nou mecanism de consultări sau de un nou Summit OSCE pentru a retrage armamentul din Transnistria, dacă într-adevăr dorește acest lucru?

---

nialibera.ro/actualitate/mapamond/rusia-avertizeaza-retragerea-trupelor-din-transnistria-ar-duce-la-reizbucnirea-razboiului-206087.html
9 Osipov despre Summit-ul OSCE: Nu a fost consens. Din trei documente preconizate, s-a adoptat numai unul, 06/12/2010, Unimedia, <http://unimedia.md/?mod=news&id=27033>

Această publicație a fost elaborată de IDIS „Viitorul” cu sprijinul financiar al Fundației Soros – Moldova și al the National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate în această publicație reflectă poziția autorilor/autorului și nu reprezintă în mod neapărat punctul de vedere al instituțiilor finanțatoare.